

ਪਿਆਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਓ!!

9ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੀ ਇਸ ਈ-ਬੁੱਕ ਵਿਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਿਲੇਬਸ (2023-24) ਅਨੁਸਾਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਟਡੀ ਮਟੀਰੀਅਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਟੈਸਟ/ਪੇਪਰਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਇਹਨਾਂ ਨੋਟਸਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿਤੇ ਵਿਡੀਓ ਲੈਕਚਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਬੜੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਨਿੱਚੇ ਨਿੱਲੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਵਿਡੀਓ ਲੈਕਚਰਾਂ ਦੇ ਲਿੰਕ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਕਲਿੱਕ ਕਰਕੇ ਤੁਸੀਂ ਸੰਬੰਧਤ ਪਾਠ ਦਾ ਵਿਡੀਓ ਲੈਕਚਰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਪਾਠ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹੋ।

9ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਲਈ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ ਦਾ ਸਿਲੇਬਸ ਅਤੇ ਵਿਡੀਓ ਲੈਕਚਰਜ਼ ਦੇ ਲਿੰਕ

9ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ ਦੇ ਪਾਠਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਵਿਡੀਓ ਲੈਕਚਰਾਂ ਦੀ ਪਲੇਅਲਿਸਟ ਦਾ ਲਿੰਕ:

https://youtube.com/playlist?list=PLja3EaJFAjmYwpD9b_D9520GLE9BwEHsZ

ਪਾਠਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਡੀਓ ਲੈਕਚਰਾਂ ਦੇ ਲਿੰਕਸ:

ਪਾਠ-1 ਨੈਟਵਰਕਿੰਗ <https://youtu.be/U1LCLGC0Kc8>

ਪਾਠ-2 ਇੰਟਰਨੈਟ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ <https://youtu.be/4zjjeo4HCRs>

ਪਾਠ-3,4,5,6 ਐੱਮ.ਐੱਸ. ਐਕਸਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਵਿਡੀਓ ਲੈਕਚਰਜ਼

ਭਾਗ-1 <https://youtu.be/AvSCtIOzSx0>

ਭਾਗ-2 https://youtu.be/eaaz65WrF_U

ਐਕਸਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਵਿਡੀਓ ਲੈਕਚਰਜ਼

ਭਾਗ-1 <https://youtu.be/8ioY-a6i5MY>

ਭਾਗ-2 <https://youtu.be/7gAz1jELgmo>

ਪਾਠ-7 ਈ-ਗਵਰਨੈਂਸ <https://youtu.be/U4Zah7au2Es>

ਪਾਠ-8 ਡਾਟਾਬੇਸ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ <https://youtu.be/sWCvejbp0hl>

PLEASE DO NOT FORGET TO LIKE, SHARE AND SUBSCRIBE OUR YOUTUBE CHANNEL

 YouTube <http://youtube.com/c/computersciencepunjab>

ਤਿਆਰ ਕਰਤਾ:

ਵਿਕਾਸ ਕਾਂਸਲ ਅਤੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਕੰਪਿਊਟਰ ਫੈਕਲਟੀ, ਸ਼ਹੀਦ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰੀ (ਕੰ) ਸੀ. ਸੈ. ਸਕੂਲ, ਸੁਨਾਮ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ (ਸੰਗਰੂਰ)

6ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਮਾਤ ਲਈ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ ਦੇ ਸਟਡੀ ਮਟੀਰੀਅਲ/ਈ-ਬੁੱਕਸ/ਈ-ਕੰਟੈਂਟਸ (ਪੰਜਾਬੀ/ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਧਿਅਮ ਵਿਚ) ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿਤੇ ਲਿੰਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ ਜੀ:

<http://cspunjab.nirmancampus.co.in/study.php>

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:1 ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

- ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਆਪਸ਼ਨ ਪੇਜ ਲੇਅ-ਆਊਟ ਟੈਬ (Page Layout Tab) ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ?
 ਓ. ਪੇਜ ਓਰੀਐਂਟੇਸ਼ਨ ਅ. ਪੇਪਰ ਸਾਇਜ਼ ਏ. ਪ੍ਰਿੰਟ ਏਰੀਆ (Print Area) **ਸ. ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ**
- ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਐੱਮ. ਐੱਸ. ਐਕਸਲ ਦਾ ਵਿਊ ਨਹੀਂ ਹੈ?
 ਓ. ਫਾਰਮੂਲਾ ਵਿਊ ਅ. ਨਾਰਮਲ ਵਿਊ ਏ. ਪੇਜ ਲੇਅ-ਆਊਟ ਵਿਊ **ਸ. ਪੇਜ ਬ੍ਰੇਕ ਪ੍ਰੀਵਿਊ**
- _____ ਵਰਕਸ਼ੀਟ ਡਾਟਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪੇਜ ਦੇ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
 ਓ. ਪੇਪਰ ਸਾਇਜ਼ ਅ. ਪ੍ਰਿੰਟ ਏਰੀਆ (Print Area) **ਏ. ਮਾਰਜਨ (Margin)** **ਸ. ਪ੍ਰਿੰਟ ਪ੍ਰੀਵਿਊ**
- _____ ਪ੍ਰਿੰਟ ਪ੍ਰੀਵਿਊ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਟ ਹੋਈਆਂ ਸ਼ੀਟਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਪੰਨੇ ਦੇ ਸਿਖਰ ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
 ਓ. ਫੁੱਟਰ (Footer) **ਅ. ਹੈੱਡਰ (Header)** ਏ. ਹੇਠਲੀ ਮਾਰਜਨ **ਸ. ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ**
- ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ _____ ਆਪਸ਼ਨ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬਦਲਾਵ ਤੋਂ ਰੋਕ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
 ਓ. ਸੇਵ ਐਸ (Save As) ਅ. ਸੇਵ (Save) ਏ. ਪ੍ਰਿੰਟ ਏਰੀਆ (Print Area) **ਸ. ਪ੍ਰੋਟੈਕਟ ਸ਼ੀਟ**

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:2 ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਲਿਖੋ:

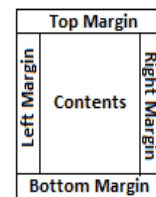
- ਐੱਮ. ਐੱਸ. ਐਕਸਲ ਵਿੱਚ ਵਰਕਬੁੱਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਟੈਕਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। **ਗਲਤ**
- ਇੱਕ ਵਾਰ ਪੇਜ ਬ੍ਰੇਕ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਹਟਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। **ਗਲਤ**
- ਪੇਜ ਓਰੀਐਂਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ: ਪੋਰਟਰੇਟ ਅਤੇ ਲੈਂਡਸਕੇਪ। **ਸਹੀ**
- ਮਾਰਜਨ ਇੱਕ ਪੇਜ ਦੇ ਉੱਪਰ, ਹੇਠਾਂ, ਖੱਬੇ, ਸੱਜੇ, ਹੈੱਡਰ ਅਤੇ ਫੁੱਟਰ ਤੇ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। **ਸਹੀ**
- ਅਸੀਂ ਵਰਕਸ਼ੀਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਿੰਟ ਏਰੀਆ ਆਪਸ਼ਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। **ਸਹੀ**

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:3 ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:1 ਮਾਰਜਨ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਪੇਜ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਖਾਲੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਮਾਰਜਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਰਜਨ ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸਟ ਦੀ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਕਿੱਥੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਪੇਜ ਦੀਆਂ ਚਾਰੇ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ – ਟਾਪ, ਬਾਟਮ, ਖੱਬੇ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਵਿੱਚ ਮਾਰਜਨ ਸੈੱਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਰਜਨ ਦਾ ਆਕਾਰ ਇਕ ਇੰਚ 'ਤੇ ਸੈੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜਰੂਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਰਜਨ ਦਾ ਆਕਾਰ ਘਟਾਅ ਜਾਂ ਵਧਾਅ ਵੀ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

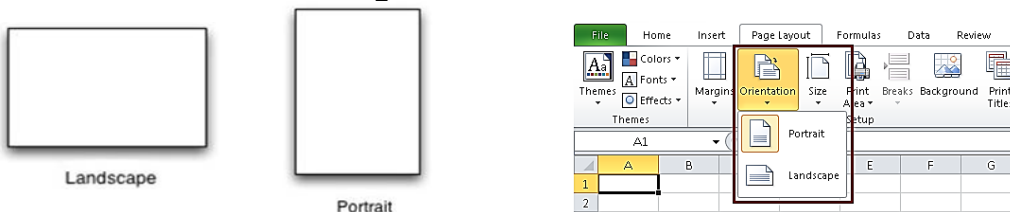
Margins

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:2 ਪੇਜ ਓਰੀਐਂਟੇਸ਼ਨ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

ਉੱਤਰ: ਪੇਜ ਓਰੀਐਂਟੇਸ਼ਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਉਸ ਦਿਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਸਕ੍ਰੀਨ ਉੱਪਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੇਜ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਲੇਟਵੀਂ ਜਾਂ ਖੜਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸੈੱਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ Page Layout ਟੈਬ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਓਰੀਐਂਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਪੇਜ ਓਰੀਐਂਟੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਦੋ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ:

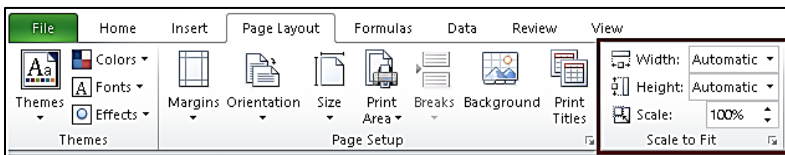
- ਪੋਰਟਰੇਟ ਓਰੀਐਂਟੇਸ਼ਨ:** ਇਹ ਓਰੀਐਂਟੇਸ਼ਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਖੜਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

- ਲੈਂਡਸਕੇਪ ਓਰੀਐਂਟੇਸ਼ਨ:** ਇਹ ਓਰੀਐਂਟੇਸ਼ਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਲੇਟਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:3 ਸਕੇਲਿੰਗ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ?

ਉੱਤਰ: ਸਕੇਲਿੰਗ ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਕੰਟੈਂਟਸ ਨੂੰ ਕੰਪਰੈੱਸ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਫੈਲਾਓ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਕੰਟੈਂਟਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਪੰਨੇ/ਪੰਨਿਆਂ 'ਤੇ ਐਡਜਸਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਆਪਸ਼ਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਉਪਯੋਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਵਰਕਸ਼ੀਟ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਆਪਸ਼ਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਵਰਕਸ਼ੀਟ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕੰਟੈਂਟਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੇਜ ਉੱਪਰ ਐਡਜਸਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇਕਰ ਸ਼ੀਟ ਉੱਪਰ ਕੰਟੈਂਟਸ ਘੱਟ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕਈ ਪੰਨਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਫੈਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਸਲ ਵਿੱਚ Page Layout ਟੈਬ 'ਤੇ ਸਕੇਲਿੰਗ ਆਪਸ਼ਨਾਂ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

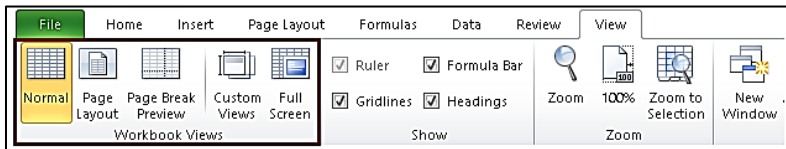

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:4 ਐੱਮ. ਐੱਸ. ਐਕਸਲ ਦੇ ਵਿਊਜ਼ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।

ਉੱਤਰ: ਐਕਸਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਵਿਊ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ:

- ਨਾਰਮਲ ਵਿਊ (Normal View)

2. ਪੇਜ ਲੇਆਉਟ ਵਿਊ (Page Layout View)
3. ਪੇਜ ਬ੍ਰੇਕ ਪ੍ਰੀਵਿਊ (Page Break Preview)
4. ਕਸਟਮ ਵਿਊ (Custom View)
5. ਫੁੱਲ ਸਕ੍ਰੀਨ ਵਿਊ (Full Screen View)

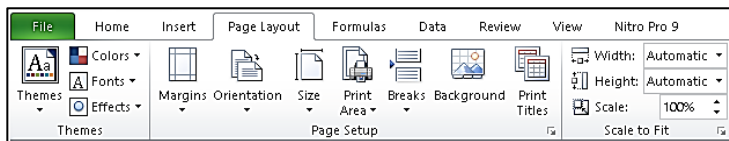
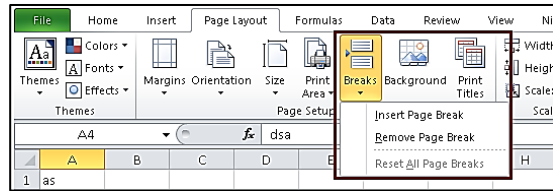
ਪ੍ਰਸ਼ਨ:5 ਪੇਜ ਬ੍ਰੇਕ ਦੀ ਕੀ ਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਪੇਜ ਬ੍ਰੇਕ ਐਕਸਲ ਵਿਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਆਪਸ਼ਨ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਰਕਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਪੇਜ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਪੇਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਕੰਟੈਂਟਸ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੇਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿੰਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਆਪਸ਼ਨ ਬਹੁਤ ਉਪਯੋਗੀ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਆਪਸ਼ਨ Page Layout ਟੈਬ ਉਪਰ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੇਜ ਬ੍ਰੇਕ ਹਮੇਸ਼ਾ ਐਕਟਿਵ ਸੈੱਲ ਦੇ ਉੱਪਰਲੇ ਖੱਬੇ ਕੋਨੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:4 ਵੱਡੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:1 ਪੇਜ ਲੇਅ-ਆਉਟ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਪੇਜ ਲੇਅ-ਆਉਟ ਆਪਸ਼ਨਜ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਉੱਤਰ: ਪੇਜ ਲੇਅ-ਆਉਟ ਇੱਕ ਪੇਜ ਉਪਰ ਟੈਕਸਟ, ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਓਬਜੈਕਟਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਸਲ ਵਿੱਚ ਪੇਜ ਲੇਆਉਟ ਆਪਸ਼ਨ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਡੀ ਵਰਕਸ਼ੀਟ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। Page Layout ਟੈਬ ਸਾਡੇ ਪੇਜ ਦਾ ਲੇਆਉਟ (ਢਾਂਚਾ) ਬਦਲਣ ਸੰਬੰਧੀ ਆਪਸ਼ਨਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:

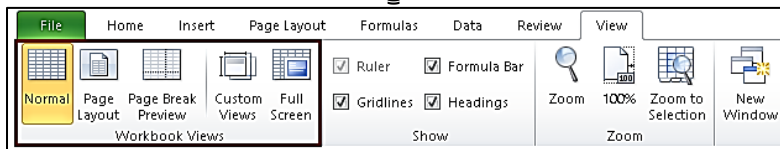

- **ਓਰੀਐਂਟੇਸ਼ਨ:** ਪੇਜ ਓਰੀਐਂਟੇਸ਼ਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਉਸ ਦਿਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਸਕ੍ਰੀਨ ਉਪਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੇਜ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਲੇਟਵੀਂ (ਲੈਂਡਸਕੇਪ) ਜਾਂ ਖੜਵੀਂ (ਪੋਰਟਰੇਟ) ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸੈੱਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- **ਮਾਰਜਿਨ:** ਪੇਜ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਖਾਲੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਮਾਰਜਿਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਪੇਜ ਦੀਆਂ ਚਾਰੇ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ - ਟਾਪ, ਬਾਟਮ, ਖੱਬੇ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਵਿੱਚ ਮਾਰਜਿਨ ਸੈੱਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- **ਸਕੇਲਿੰਗ:** ਸਕੇਲਿੰਗ ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਕੰਟੈਂਟਸ ਨੂੰ ਕੰਪਰੈੱਸ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਫੈਲਾਓ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਕੰਟੈਂਟਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਪੰਨੇ/ਪੰਨਿਆਂ 'ਤੇ ਐਡਜਸਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਆਪਸ਼ਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਉਪਯੋਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਵਰਕਸ਼ੀਟ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:2 ਐੱਮ. ਐੱਸ. ਐਕਸਲ ਦੇ ਕੋਈ ਦੋ ਵਿਊਜ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਉੱਤਰ: ਐਕਸਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਵਿਊ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਵਿਊਜ਼ ਦਾ ਵਰਨਣ ਹੇਠਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

1. **ਨਾਰਮਲ (Normal) ਵਿਊ:** ਇਹ ਐਕਸਲ ਦਾ ਇੱਕ ਡਿਫਾਲਟ ਵਿਊ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਐਕਸਲ ਖੋਲ੍ਹਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਫਾਈਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਆਮ ਇਸ ਵਿਊ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਊ ਡਾਟਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਫਾਰਮੂਲੇ/ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੇਅਜ਼/ਕਾਲਮਾਂ ਨੂੰ ਫਾਰਮੈਟ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ View ਟੈਬ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ Normal ਵਿਊ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

2. **ਪੇਜ ਬ੍ਰੇਕ ਪ੍ਰੀਵਿਊ (Page Break Preview):** ਇਹ ਵਿਊ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਕਸ਼ੀਟ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਊ ਬਹੁਤ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰਿੰਟ-ਪ੍ਰੀਵਿਊ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਊ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਪੇਜ-ਬ੍ਰੇਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੂਵ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਵਰਕਸ਼ੀਟ ਵਿਚ ਪੇਜਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਲਈ ਪੁਨਰਗਠਿਤ (reorganize) ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ View ਟੈਬ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ Page Break Preview ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:3 ਹੈੱਡਰ ਅਤੇ ਫੁੱਟਰ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਐਕਸਲ ਵਿੱਚ ਹੈੱਡਰ ਅਤੇ ਫੁੱਟਰ ਕਿਵੇਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ?

ਉੱਤਰ: ਹੈੱਡਰ ਅਤੇ ਫੁੱਟਰ ਵਰਕਸ਼ੀਟ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭਾਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹੈੱਡਰ ਅਤੇ ਫੁੱਟਰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਉਹ ਟੈਕਸਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹਰੇਕ ਪੇਜ ਦੇ ਉੱਪਰ (ਹੈੱਡਰ) ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ (ਫੁੱਟਰ) ਪ੍ਰਿੰਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਪਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਣਕਾਰੀ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੇਜ ਨੰਬਰ, ਫਾਈਲ ਦਾ ਨਾਮ ਆਦਿ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਪੇਜ ਉਪਰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਉਪਯੋਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹੈੱਡਰ ਅਤੇ ਫੁੱਟਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਟੈਪਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ:

1. Page Layout ਟੈਬ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ।
2. Page Setup ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਲਾਂਚਰ ਆਈਕਨ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰਕੇ Page Setup ਡਾਇਲਾਗ ਬਾਕਸ ਖੋਲ੍ਹੋ।
3. ਇਸ ਡਾਇਲਾਗ ਬਾਕਸ ਵਿੱਚ, Header/Footer ਟੈਬ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ।
4. ਢੁਕਵੀਆਂ ਆਪਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਹੈੱਡਰ ਅਤੇ ਫੁੱਟਰ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਸੈਟ ਕਰੋ।
5. OK ਬਟਨ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ।

